herpy

GRODOR

Bubbling Kassina

Kassina senegalensis

En liten, kompakt groda med stora ögon och gråsvart rygg med bruna längsband. Den lever i savanner och våtmarker över stora delar av Afrika söder om Sahara. *Kassina senegalensis* går och springer hellre än den hoppar, är aktiv i skymningen och på natten och är känd för ett explosivt, bubblande läte.

Familj: Hyperoliidae Tidigare namn: *Cystignathus senegalensis* **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**3-4 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Savann och våtmark**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 5 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Ägg per läggning	**100-600**
Kläckning	**5-6 dagar**
Larvtid	**50-90 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Kassina senegalensis är en liten, kraftigt byggd groda i familjen Hyperoliidae. Vuxna djur blir upp till omkring 4 cm från nos till kloak, och hanarna är något mindre än honorna. Huvudet är format som en avrundad triangel med stora, lätt utstående ögon, och kroppen är slät. Grundfärgen är gråsvart med bruna längsband och fläckar av samma färg, bland annat kring öronen och ögonen. Fingrar och tår har ingen simhud. Hanarna har en chokladbrun strupsäck, som kan svälla till nästan dubbel storlek när de lockar.

Arten beskrevs 1841 av Duméril och Bibron som *Cystignathus senegalensis* utifrån djur insamlade i Senegal. År 1853 placerades den i det nyskapade släktet *Kassina*, där den fortfarande står. Flera artnamn och åtta föreslagna underarter har sedan slagits samman med den. I de norra delarna av utbredningen, i Kenya och Tanzania, är gränsen till den närstående *Kassina somalica* inte helt klarlagd.

Beteendet skiljer arten från de flesta andra grodor: den rör sig mest genom att gå eller springa i stället för att hoppa, och den gräver ner sig eller gömmer sig under stenar och trädstammar under torrtiden. Lätet är ett kort, explosivt "boip", som hörs på långt håll.

Huden innehåller försvarsämnen. Den avger bland annat peptiden kassinakinin S, som ger rovdjur som äter grodan en smärtsam inflammationsreaktion. Hur ämnena verkar på människor är inte dokumenterat, så hudgiften räknas som mild: tvätta händerna före och efter kontakt och håll dem borta från ögon, mun och sår. Ämnena bildas i själva huden, och inget tyder på att uppfödda djur saknar dem. Livslängden i fångenskap är inte dokumenterad för arten. Omkring 10 år är känt från den större, närstående *Phlyctimantis maculatus* och är en uppskattning.

Utbredning och livsmiljö

Kassina senegalensis finns över en mycket stor del av Afrika söder om Sahara: från Senegal i väster till Etiopien och Somalia i öster och ända ner till Sydafrika. Den är vanlig i stora delar av Västafrika från Senegal till Nigeria och Kamerun, i Östafrika från Etiopien och Somalia till Tanzania och i hela södra Afrika från Angola och Moçambique till Sydafrika, Eswatini och Lesotho. I flera länder, bland annat Burundi, Demokratiska republiken Kongo, Guinea-Bissau, Mauretanien och Togo, är förekomsten osäker.

I Sydafrika är arten vanlig i alla provinser utom Western Cape, västra Eastern Cape och centrala och västra Northern Cape. Den hör till de mest utbredda grodorna i regionen.

Utbredningen är så stor att arten inte räknas som hotad. Beståndet uppskattas vara mycket stort, och arten finns i många skyddade områden.

> **Naturlig utbredning:** Senegal, Gambia, Guinea, Côte d’Ivoire, Ghana, Benin, Nigeria, Mali, Kamerun, Centralafrikanska republiken, Kongo-Brazzaville, Sudan, Sydsudan, Etiopien, Somalia, Uganda, Rwanda, Kenya, Tanzania, Angola, Zambia, Malawi, Moçambique, Zimbabwe, Namibia, Botswana, Sydafrika, Eswatini och Lesotho.

LIVSMILJÖ

Arten lever i öppna landskap: torr och fuktig savann, bergshedar och snår, våtmarker och kulturlandskap som betesmarker och kanaler. Den finns från låglandet och upp till omkring 2.000 meters höjd.

Den leker i både tillfälliga och permanenta vattenhål. Eftersom grodynglen utvecklas långsamt är det oftast vattenhål som håller vatten länge, till exempel grunda, bevuxna dammar, kärr och dammar. Lekssäsongen ligger från våren till sensommaren, under regntiden. På dagen gömmer sig de vuxna under växter och stenar eller i hålor. Sent på eftermiddagen vandrar de mot lekplatsen, och i skymningen börjar hanarna locka, först en bit från vattnet och senare nära kanten, gömda under växtligheten. Är vädret vått lockar de också under dagen.

Under den torra årstiden vilar arten gömd under trädstammar och stenar, i termitbon och i grävda gångar. Efter lekssäsongen kan djuren ha flyttat över 1.000 meter från vattenhålet för att hitta vinterskydd.

Hanarna lockar mest vid soluppgång och solnedgång och helst vid 23-27 °C. Över 30 °C minskar aktiviteten markant. Exakta siffror för luftfuktighet i livsmiljön är inte dokumenterade.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite direkt kunskap om skötseln av *Kassina senegalensis*. Arten räknas dock som lätt att hålla, och rekommendationerna här bygger på livsmiljön och på den nära släktingen *Phlyctimantis maculatus*. Terrariemåtten är lånade därifrån och skalade ner, eftersom *K. senegalensis* är mindre.

Tre vuxna djur ska ha ett terrarium på minst 60 × 40 × 40 cm (längd × bredd × höjd). Stor bottenyta är viktigare än höjd, eftersom arten lever mest på marken och går hellre än den klättrar. En grupp på fem till sex djur ska ha minst 80 × 40 × 40 cm. Använd glas eller PVC, eftersom trä inte tål fukten, och välj helst ett terrarium med frontdörr, så att djuren inte hoppar upp mot en öppning i toppen. Locket ska sluta tätt och ha ventilation.

Botten ska vara 8-10 cm djup, så att grodorna kan gräva ner sig: kokosfiber, torvmull eller bark med ett lager mossa ovanpå som håller kvar fukten. Ge både fuktiga och torrare områden. Korkbark, rötter, stenar och tät beplantning ger gömställen, och en avskärmad bakvägg gör djuren trygga. Växterna ska vara robusta och tåla fukt, till exempel philodendron och gullranka. Skölj dem noga och låt dem stå utanför terrariet i några veckor, så att rester av gödning och bekämpningsmedel försvinner. Låt större delen av botten vara fri. Ta bort avföring, döda växtrester och foderrester varje dag. Använd bara rent vatten vid rengöring, aldrig rengöringsmedel.

TEMPERATUR

På dagen ska temperaturen vara 24-27 °C och på natten 20-23 °C. Temperaturen får inte överstiga 30 °C, eftersom arten blir stressad och inaktiv i värmen. Dagslamporna ger ofta tillräckligt med värme för att terrariet inte ska behöva extra uppvärmning. Se till att det finns flera sittplatser under lampan, men håll djuren borta från själva lampan för att undvika brännskador.

Behöver terrariet extra värme är en svag värmematta på sidan eller en värmekabel i botten bättre än en kraftig värmelampa. Mät temperaturen på flera ställen med en digital termometer och placera terrariet borta från direkt sol och drag. Tecken på för låg temperatur är utebliven aptit och hopkrupna djur, och tecken på för hög temperatur är djur som sitter oroliga och torkar ut.

För avel följs naturens växling mellan en torr och en blöt period: en torr period på två till tre månader följd av en blöt period. Temperatur och ljus ändras inte under tiden.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 50-80 %, lägst på dagen (omkring 50-70 %) och högre på natten (omkring 70-80 %). Siffrorna är lånade från den närstående *Phlyctimantis maculatus*. Spraya terrariet varje kväll med ljummet, rent vatten och håll luften i rörelse med ventilation, så att den inte blir stillastående. Efter nattens fukt ska daggen på rutan och växterna torka bort under förmiddagen. Gör den inte det är ventilationen för dålig.

Botten ska alltid vara fuktig på djupet, eftersom djuren gräver ner sig. Under en torr period som används för avel hålls botten fortfarande fuktig, men sprayningen minskas. Är det för torrt syns djur som sitter hopkrupna och torkar ut, och då ska sprayningen ökas genast.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ställ en skål eller en liten vattenyta på minst 5 cm djup i terrariet och håll den ren hela tiden. Vattnet får högst ta omkring en fjärdedel av bottenytan. Ge djuren en lätt väg upp och ner med stenar, bark eller en gren, så att ingen drunknar, och gör inte brant sluttande kanter.

Vattnet ska vara pH-neutralt, kalkfattigt och utan klor och kloramin. Använd kranvatten med vattenberedningsmedel, regnvatten eller osmosvatten med tillsatta mineraler. Byt vattnet varje dag och ta genast bort döda foderdjur och spillning. Groddjur tar upp vatten och lösta ämnen genom huden, så tvål, kräm, handdesinfektion och rengöringsmedel får inte komma i kontakt med vattnet eller terrariet. Skölj skålen med rent vatten utan tvål.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

LJUS OCH UVB

Arten är aktiv från skymning och på natten, men lever i öppna, ljusa landskap, och ett ljust terrarium med lysrör eller LED på 5.000-6.500 K i hela terrariets längd är en bra utgångspunkt. Ljuset tänds 12-14 timmar om dagen på en timer.

Ett behov av UVB är inte dokumenterat för arten, så UVB är valfritt. Ett lysrör med låg UVB-strålning (Ferguson-zon 1) på ena sidan av terrariet är ett rimligt tillskott, så att djuren kan välja skugga i resten. När huvudljuset släcks kan en svag månlampa på omkring 15 W göra det möjligt att se djuren när de blir aktiva och går på jakt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten är en allsidig jägare som tar insekter och andra leddjur som är lika stora som huvudet eller mindre. I naturen består födan mest av gräshoppor och syrsor, myror och spindlar och dessutom termiter, larver och flugor, utan fast storleksföredrag.

I terrariet är baskosten små syrsor på 6-10 mm, kompletterade med flygduktiga bananflugor, husflugor och små nattfjärilar. Unga grodor utfodras varje dag med bananflugor och helt små syrsor. Vuxna djur utfodras två till tre gånger i veckan med så mycket att allt är uppätet under natten. Räkna med 3-6 syrsor per groda och utfodring. Finns det foderdjur kvar på morgonen har det getts för mycket, och de ska tas bort så att de inte besvärar vilande grodor. Döda foderdjur ska röras med en pincett, annars känner grodan inte igen dem som byte.

Pudra fodret med ett fosforfritt kosttillskott med kalk och D3 och använd ett tillskott med vitamin A i form av retinol i stället för betakaroten. Pudra vid varannan utfodring och oftare till ungdjur. Kassera öppnade tillskott efter tre till sex månader.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Kassina senegalensis är skymnings- och nattaktiv. På dagen sitter eller gräver djuren ner sig i gömställen, och på natten går de på jakt, springer på marken och lockar. Gångarten är karakteristisk: grodan går eller springer i stället för att hoppa.

Hanarna lockar högt, särskilt vid solnedgång och soluppgång och ofta efter sprayning, så terrariet hör inte hemma i ett sovrum. De har två lätestyper, ett kort läte och ett längre, pulserande revirläte. Lätet försvarar en plats, så ett terrarium med många gömställen dämpar konflikter.

Arten kan hållas parvis eller i en liten grupp. Se till att hålla djur av ungefär samma storlek ihop, eftersom större grodor kan äta mindre. Grodorna ska helst inte hanteras, eftersom huden är ömtålig och tar upp ämnen från händerna, och hudens försvarsämnen kan irritera. Flytta dem genom att låta dem springa ner i en liten behållare. Är hantering nödvändig ska händerna vara våta och rena utan tvål, och de tvättas noga med tvål efteråt.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna är något mindre än honorna och har en chokladbrun strupsäck som sväller till nästan dubbel storlek när de lockar. Honorna är större och rundare, särskilt när de är fyllda med ägg. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade för arten. För avel är en grupp med ett par hanar och flera honor en bra utgångspunkt, så att hanarnas läte kan utlösa parningen.

PARNING

Arten leker från våren till sensommaren, när regnet sätter in. I terrariet efterliknas det genom att först hålla en torr period på två till tre månader med fuktig botten men mindre sprayning, och därefter en blöt period med 80-100 % luftfuktighet, uppnådd genom att spraya flera gånger om dagen. Belysning och temperatur ändras inte. Utfodra rikligt tills honorna är tydligt fyllda med ägg.

Hanarna börjar locka i skymningen. Parningsgreppet (amplexus) tas som regel på land, och paret går därefter mot vattnet. Tillvägagångssättet är lånat från *Phlyctimantis maculatus*.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen läggs i vatten, där de antingen fastnar på vattenväxter, stenar och andra föremål eller sjunker till botten. Honan lägger 100-600 ägg totalt, 1-15 åt gången på många ställen omkring 30 cm från varandra och på 1-6 cm djup. Hanen sitter bakom honan och befruktar äggen ett i taget. Varje ägg är 1,4-1,8 mm i diameter och omgivet av en gelékapsel på ca 3 mm. Det finns ingen yngelvård: föräldrarna sköter varken ägg eller grodyngel.

För äggläggning ska gruppen flyttas till ett terrarium (paludarium) med 5-15 cm vatten och vattenväxter, grenar och korkbark som sticker upp över vattnet, så att djuren kan komma upp och ner. Byt minst hälften av vattnet varje vecka. Fisk i vattnet stoppar äggläggningen helt, så vattnet ska vara utan fisk.

Grodynglen är stora och har breda fenor och en puckelryggig kropp. De blir upp till omkring 75 mm långa och kan se ganska olika ut. Ge alger, finfördelade flingor för fisk och krossade vattenväxter, som hos *Phlyctimantis maculatus*. Håll vattnet rent och temperaturen stabil och undvik överutfodring.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

METAMORFOS

Äggen kläcks efter omkring 5-6 dagar. Grodynglen utvecklas långsamt, och förvandlingen är klar efter 50-90 dagar. När frambenen kommer ska grodynglen få tillgång till land: sänk vattenståndet, lägg ut flytande bark eller stenar och flytta de små grodorna till en liten, ventilerad plastlåda med högst 1 cm vatten och några blad att vila på. Svansen sugs upp inom några

dagar, och först då ska de få mat. Se till att de nyförvandlade grodorna inte drunknar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade grodorna är mycket små och ska ha helt små, levande foderdjur: bananflugor och ungefär en vecka gamla syrsor, pudrade med kosttillskott vid varje utfodring. Utfodra dem varje dag och håll utkik efter de minsta, som kan bli utkonkurrerade. Sortera dem efter storlek i separata lådor. Håll ungarna i ventilerade plastbehållare med fuktigt underlag, blad att sitta på och lätt sprayning. Flytta dem till ett större terrarium när de kan ta större bytesdjur och sätt dem bara tillsammans med grodor av samma storlek. Tillväxt och tid till könsmognad är inte dokumenterade för arten.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig, men kan drabbas av samma problem som andra grodor i terrarium. De typiska felen är:

- Magra eller utsvultna djur efter transport. Välj djur med fyllig kropp och utfodra regelbundet de första veckorna.
- Brist på kalk och vitaminer, som visar sig som svaghet, krokiga ben och darrningar. Använd ett fosforfritt tillskott med kalk, D3 och vitamin A i form av retinol.
- Dålig vattenkvalitet, som kan ge hud- och svampproblem. Byt vattnet dagligen, ta bort döda foderdjur och undvik klor, tvål och andra kemikalier.
- För låg fuktighet eller för hög värme, som torkar ut huden. Håll luftfuktigheten på 50-80 % och temperaturen under 30 °C.
- Stress och skrämda djur som skadar sig när de far runt. Använd ett terrarium med frontdörr och öppna det lugnt.

Ett friskt djur är vaket, har slät hud utan skrapsår och en fyllig kropp. Sök veterinär med kunskap om groddjur om en groda går ner i vikt, inte äter, har sår, svullnader eller röd hud, eller sitter slapp och slö.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.